



Eiropas Savienības
Padome

Briselē, 2022. gada 25. februārī
(OR. en)

6634/22

Starpiestāžu lieta:
2022/0044(NLE)

RECH 100
FEROE 1

PRIEKŠLIKUMS

Sūtītājs:	Eiropas Komisijas ģenerālsekretāre, parakstījusi direktore <i>Martine DEPREZ</i>
Saņemšanas datums:	2022. gada 24. februāris
Saņēmējs:	Eiropas Savienības Padomes ģenerālsekretārs <i>Jeppe TRANHOLM-MIKKELSEN</i>
K-jas dok. Nr.:	COM(2022) 64 final
Temats:	Priekšlikums - PADOMES LĒMUMS par to, lai Savienības vārdā parakstītu un provizoriski piemērotu Nolīgumu starp Eiropas Savienību, no vienas puses, un Fēru Salu valdību, no otras puses, par Fēru Salu dalību Savienības programmās

Pielikumā ir pievienots dokuments COM(2022) 64 *final*.

Pielikumā: COM(2022) 64 *final*

Briselē, 24.2.2022.
COM(2022) 64 final

2022/0044 (NLE)

Priekšlikums

PADOMES LĒMUMS

par to, lai Savienības vārdā parakstītu un provizoriski piemērotu Nolīgumu starp Eiropas Savienību, no vienas puses, un Fēru Salu valdību, no otras puses, par Fēru Salu dalību Savienības programmās

PASKAIDROJUMA RAKSTS

1. PRIEKŠLIKUMA KONTEKSTS

Programmas “Apvārsnis Eiropa” regulas¹ 16. panta 1. punkta d) apakšpunkts par programmas asociētajām trešām valstīm nosaka, ka par programmas asociētajām trešām valstīm var kļūt trešās valstis un teritorijas, kuras atbilst visiem minētajā apakšpunktā norādītajiem kritērijiem. Šādas trešās valstis vai teritorijas piedalās programmā “Apvārsnis Eiropa”, pamatojoties uz nolīgumu par konkrētās trešās valsts vai teritorijas dalību kādā no Savienības programmām.

Fēru Salas 2010. gadā oficiāli kļuva par Septītās pamatprogrammas asociēto dalībnieku, un Fēru Salu pētnieki un institūti ir aktīvi iesaistīti virknē Eiropas projektu tādās jomās kā vide, okeanoloģija, klimata pārmaiņas, ekosistēmas un zvejniecības pārvaldība. Fēru Salu iesaiste programmā “Apvārsnis 2020” asociētā dalībnieka statusā no 2014. gada nodrošināja Fēru Salu pētniekiem, pētniecības institūtiem un uzņēmumiem pilnīgu piekļuvi Savienības finansējumam un sadarbības pasākumiem pētniecības un inovācijas jomā ar tādiem pašiem nosacījumiem kā subjektiem no dalībvalstīm un citām trešām valstīm, kas arī ir programmas “Apvārsnis 2020” asociētās valstis. Šī dalība Fēru Salu pētniecības kopienai ir kļuvusi ļoti svarīga un veido jaunu, nozīmīgu un veiksmīgu pīlāru, kas balsta Fēru Salu un ES attiecības. Tā kā Savienības pētniecības un inovācijas pamatprogrammu secīgo asociācijas nolīgumu darbības ilgums sakrīt ar katras secīgās ES programmas darbības ilgumu, pašlaik nav starptautiska nolīguma, kas reglamentētu Fēru Salu subjektu dalību programmā “Apvārsnis Eiropa” vai veicinātu zinātnisko, pētniecisko un inovācijas sadarbību starp ES un Fēru Salu pētniecības kopienām.

Fēru Salas ar 2020. gada 14. maija nodomu vēstuli puda oficiālu ieinteresētību kļūt par programmas “Apvārsnis Eiropa” asociēto dalībnieku. Fēru Salas atbilst Programmas “Apvārsnis Eiropa” regulas 16. panta 1. punkta d) apakšpunktā norādītajiem kritērijiem, kas jāizpilda trešām valstīm un teritorijām, lai tās varētu kļūt par pamatprogrammas “Apvārsnis Eiropa” asociētajiem dalībniekiem. Konkrēti, Fēru Salām ir attīstītas spējas zinātnē, tehnoloģijā un inovācijā, tās ir apņēmušās ievērot atvērtas tirgus ekonomikas noteikumus, kā arī nodrošināt taisnīgu un vienlīdzīgu intelektuālā īpašuma tiesību piemērošanu un cilvēktiesību ievērošanu, ko atbalsta demokrātijas institūti, un tās aktīvi sekmē tādu rīcībpolitiku, kuras mērķis ir paaugstināt iedzīvotāju ekonomiskās un sociālās labklājības līmeni.

Padome 2021. gada 13. jūlijā pilnvaroja Komisiju Savienības vārdā sākt sarunas ar Fēru Salām par nolīguma noslēgšanu starp Eiropas Savienību un Fēru Salām par vispārīgiem principiem Fēru Salu dalībai Savienības programmās un par Fēru Salu iesaisti 2021.–2027. gada pētniecības un inovācijas pamatprogrammā “Apvārsnis Eiropa” asociētā dalībnieka statusā. Padome iecēla Pētniecības jautājumu darba grupu un EBTA jautājumu darba grupu par īpašajām komitejām, kuru uzdevums ir palīdzēt Komisijai sarunu gaitā.

¹ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2021/695 (2021. gada 28. aprīlis), ar ko izveido pētniecības un inovācijas pamatprogrammu “Apvārsnis Eiropa”, nosaka tās dalības un rezultātu izplatīšanas noteikumus un atceļ Regulas (ES) Nr. 1290/2013 un (ES) Nr. 1291/2013 (OV L 170, 12.5.2021., 1. lpp.).

Sarunas sākās 2021. gada 3. septembrī un sekmīgi noslēdzās 2021. gada 8. oktobrī, kad gaidāmā nolīguma abu pušu pārstāvji parafēja nolīguma projekta tekstu. Sarunu laikā Padomes Pētniecības jautājumu darba grupai un EBTA jautājumu darba grupai, kā arī Eiropas Parlamentam tika regulāri ziņots par sarunu norisi.

Šim priekšlikumam par Padomes lēmumu ir pievienots nolīgums, kas sastāv no divām daļām, proti, “jumta nolīguma” par vispārīgiem principiem Fēru Salu dalībai Savienības programmās un Protokola par Fēru Salu iesaisti 2021.–2027. gada pētniecības un inovācijas pamatprogrammā “Apvārsnis Eiropa” asociētā dalībnieka statusā (“programmas “Apvārsnis Eiropa” protokols”) atbilstoši Padomes norādēm Komisijai par sarunām.

“Jumta nolīgums” ir visaptverošs regulējums, kas nosaka nosacījumus, kuri jāpiemēro Fēru Salu iesaistei visās ES programmās. Tas reglamentē noteikumus un nosacījumus dalībai ES programmās, kārtību, kādā Fēru Salas kļūst par kādas Savienības programmas (asociēto) dalībnieku, un to iesaisti Savienības programmu vai darbību pārvaldībā, atspoguļojot principu, kas paredz nepiešķirt nekādas lēmumu pieņemšanas pilnvaras. Tajā sīki izklāstīti noteikumi par to, kā aprēķināt Fēru Salu finansiālo ieguldījumu Savienības programmās, attiecīgos gadījumos paredzot arī automātiskas korekcijas mehānismu. “Jumta nolīgums” ietver visaptverošus noteikumus ES finanšu interešu aizsardzībai, to skaitā Komisijas, Eiropas Revīzijas palātas, *OLAF* un *EPPO* pilnvaras, ko tie izmanto šajā nolūkā, kā arī noteikumus par Komisijas pieņemtu piedziņas lēmumu un Eiropas Savienības Tiesas spriedumu izpildi Fēru Salu teritorijā. Tas arī izveido institucionālas struktūras, t. i., Apvienoto komiteju, kuras uzdevumos ietilpst nolīguma īstenošanas pārraudzība un nolīgumā paredzētās sadarbības uzlabošanas un attīstīšanas iespēju izskatīšana.

“Jumta nolīguma” mērķis ir izveidot ilglaicīgu tiesisko regulējumu sadarbībai starp Savienību un Fēru Salām saistībā ar ES programmām. Plānots, ka tas, tāpat kā Līgums par Eiropas Ekonomikas zonu, ES un Apvienotās Karalistes Tirdzniecības un sadarbības nolīgums un pamatnolīgumi ar paplašināšanās procesā iesaistītajām valstīm un Eiropas kaimiņattiecību partnervalstīm par vispārīgiem principiem šo valstu dalībai ES programmās, paliks spēkā vairāku daudzgadu finanšu shēmu ilgumā. Šim “jumta nolīgumam” nākotnē varētu pievienot protokolus par Fēru Salu dalību konkrētā Savienības programmā asociētā dalībnieka statusā, ja ES pamatakti par attiecīgās programmas izveidi pieļauj Fēru Salu dalību tajā, ja tā ir abu pušu politiskā griba un ja ir ievērotas nepieciešamās iekšējās procedūras. Protokolu darbības termiņš būs ierobežots un sakrītīs ar konkrētās Savienības programmas īstenošanas periodu.

Tiek ierosināts, ka protokolus ar savu lēmumu pieņemtu Apvienotā komiteja, kas tiks izveidota ar šo nolīgumu. Visus būtiskos aspektus, kas saistīti ar sadarbību starp ES un Fēru Salām ES programmās, visaptveroši reglamentē “jumta nolīgums”. Nolīguma 3. panta 4. punktā noteikti konkrēti ierobežojumi attiecībā uz turpmāko protokolu saturu, proti, tie drīkst: norādīt attiecīgo Savienības programmu, darbību vai to daļu; noteikt asociētās dalības ilgumu; reglamentēt jautājumus, kas ir specifiski katrai konkrētajai programmai un ko citādi nereglamentē “jumta nolīgums”; konkrētos gadījumos, kad Savienības programmu īsteno, izmantojot kādu finanšu instrumentu vai budžeta garantiju, — noteikt Fēru Salu ieguldījuma apmēru šādā Savienības programmā.

Pirmo šādu protokolu par iesaisti programmā “Apvārsnis Eiropa” asociētā dalībnieka statusā izņēmuma kārtā nepieņems Apvienotā komiteja; sarunas par to noritēja vienlaikus ar sarunām par “jumta nolīgumu”, jo šis protokols ir tā neatņemama daļa, un sagaidāms, ka tas tiks noslēgts un stāsies spēkā vienlaikus ar “jumta nolīgumu”. Šādu kārtību Padome apstiprināja sarunu norādēs. Tā bija nepieciešama, lai nodrošinātu Fēru Salu iesaisti programmā

“Apvārsnis Eiropa” asociētā dalībnieka statusā no programmas paša sākuma un nepārtrauktu sadarbību starp ES un Fēru Salu pētniecības kopienām. Šajā nolūkā tiek ierosināts visu nolīgumu (t. i., “jumta nolīgumu” kopā ar programmas “Apvārsnis Eiropa” protokolu) piemērot provizoriski un ar atpakaļejošu spēku no 2021. gada 1. janvāra.

Programmas specifiskie noteikumi un nosacījumi attiecībā uz Fēru Salu iesaisti programmā “Apvārsnis Eiropa” asociētā dalībnieka statusā paredz šādu dalību visās programmas daļās, izņemot īpašo aizsardzības pētniecības programmu, kas izveidota ar Regulu (ES) 2021/697². Tādējādi tiks nodrošināts, lai iepriekšējā pilnīgā iesaiste programmā “Apvārsnis 2020” un tās priekšgājējā Septītajā pamatprogrammā turpinātos. Šāda dalība tika atzīta par abpusēji izdevīgu, un tai ir īpaša pievienotā vērtība tādās tematiskajās jomās kā vide, veselība un pārtika, kā arī okeānu pētniecība.

Fēru Salu neto ieguldījums iepriekšējās divās pamatprogrammās ir bijis ievērojams. Ierosinātais jaunais nolīgums paredz taisnīgus un līdzsvarotus nosacījumus attiecībā uz Fēru Salu finansiālo ieguldījumu programmā “Apvārsnis Eiropa”. “Jumta nolīguma” 6. panta 6. punkts paredz iespēju piemērot koeficientu, un 7. un 8. pants reglamentē attiecīgi korekcijas un automatiskas korekcijas mehānismus attiecībā uz programmām, kurām šos mehānismus piemēro, un to vidū ir arī programma “Apvārsnis Eiropa”. Maksājumu grafiku, Fēru Salu finansiālajam ieguldījumam piemērojamā koeficienta līmeni un automatiskas korekcijas mehānisma darbības tehniskos aspektus sīkāk reglamentē programmas “Apvārsnis Eiropa” protokola I pielikums.

Programmas “Apvārsnis Eiropa” protokola pamatā ir pieredze, kas gūta, īstenojot programmu “Apvārsnis 2020” un Septīto pamatprogrammu, un tajā, tāpat kā iepriekšējā nolīgumā par iesaisti asociētā dalībnieka statusā, iekļauta savstarpīguma klauzula, kas nodrošina Savienības pētniekiem un Savienībā iedibinātām juridiskām personām iespējami plašākas iespējas piedalīties programmai “Apvārsnis Eiropa” līdzvērtīgās Fēru Salu pētniecības un inovācijas programmās saskaņā ar Fēru Salu iekšzemes tiesību aktos paredzētajiem nosacījumiem. Protokola II pielikumā uzskaitītas Fēru Salu programmas, kurās var piedalīties ES pētniecības struktūras.

Šim priekšlikumam par Padomes lēmumu pievienotais nolīguma projekts atbilst Padomes sniegtajām sarunu norādēm.

2. PRIEKŠLIKUMA JURIDISKIE ASPEKTI

Priekšlikums Padomes lēmumam sagatavots, pamatojoties uz Līguma par Eiropas Savienības darbību 186. pantu un 218. panta 5. punktu.

3. IETEKME UZ BUDŽETU

Indikatīvā ietekme uz budžetu noteikta šim priekšlikumam pievienotajā tiesību akta priekšlikuma finanšu pārskatā.

Ņemot vērā iepriekš minēto, Komisija izsaka Padomei priekšlikumu:

— lemt par nolīguma parakstīšanu un provizorisku piemērošanu Savienības vārdā,

² Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2021/697 (2021. gada 29. aprīlis), ar ko izveido Eiropas Aizsardzības fondu un atceļ Regulu (ES) 2018/1092 (OV L 170, 12.5.2021., 149. lpp.).

— pilnvarot nolīguma sarunu vedēju Savienības vārdā parakstīt nolīgumu starp Eiropas Savienību un Fēru Salu valdību par Fēru Salu dalību Savienības programmās un iesniegt nolīguma 15. panta 2. punktā paredzēto paziņojumu, kas informē, ka Savienība ir pabeigusi iekšējās procedūras, kuras ir nepieciešamas minētā nolīguma provizoriskai piemērošanai.

Priekšlikums

PADOMES LĒMUMS

par to, lai Savienības vārdā parakstītu un provizoriski piemērotu Nolīgumu starp Eiropas Savienību, no vienas puses, un Fēru Salu valdību, no otras puses, par Fēru Salu dalību Savienības programmās

EIROPAS SAVIENĪBAS PADOME,

ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību un jo īpaši tā 186. pantu saistībā ar 218. panta 5. punktu,

ņemot vērā Eiropas Komisijas priekšlikumu,

tā kā:

- (1) Ar Regulu (ES) 2021/695³ tika izveidota Savienības 2021. –2027. gada pētniecības un inovācijas pamatprogramma “Apvāršnis Eiropa” (turpmāk “programma “Apvāršnis Eiropa””).
- (2) Saskaņā ar Regulas (ES) 2021/695 16. panta 1. punkta d) apakšpunktu par programmas “Apvāršnis Eiropa” asociētajiem dalībniekiem var kļūt trešās valstis un teritorijas, kuras atbilst visiem minētajā apakšpunktā norādītajiem kritērijiem.
- (3) Saskaņā ar Regulas (ES) 2021/695 16. panta 2. punktu šādas valstis un teritorijas kļūst par programmas “Apvāršnis Eiropa” asociētajiem dalībniekiem, noslēdzot nolīgumu par šīs valsts vai teritorijas dalību kādā no Savienības programmām, ar noteikumu, ka nolīgums nodrošina taisnīgu līdzsvaru starp trešās valsts, kas piedalās Savienības programmās, iemaksām un ieguvumiem, izklāsta nosacījumus dalībai Savienības programmās, arī aprēķinu par finansiālo ieguldījumu katrā programmā, un programmu administratīvās izmaksas, nepiešķir trešai valstij nekādas pilnvaras pieņemt lēmumus attiecībā uz Savienības programmu un garantē Savienības tiesības nodrošināt pareizu finanšu pārvaldību un aizsargāt Savienības finanšu intereses.
- (4) Fēru Salas ar 2020. gada 14. maija vēstuli pauda oficiālu ieinteresētību kļūt par programmas “Apvāršnis Eiropa” asociēto dalībnieku.
- (5) Padome 2021. gada 13. jūlijā atļāva Eiropas Savienības vārdā sākt sarunas par nolīguma noslēgšanu starp Eiropas Savienību, no vienas puses, un Fēru Salām, no otras puses, par vispārīgiem principiem Fēru Salu dalībai Savienības programmās un par Fēru Salu iesaisti 2021.–2027. gada pētniecības un inovācijas pamatprogrammā “Apvāršnis Eiropa” asociētā dalībnieka statusā.
- (6) Minētās sarunas tika sekmīgi pabeigtas, un 2021. gada 8. oktobrī nolīgums tika parafēts.

³ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2021/695 (2021. gada 28. aprīlis), ar ko izveido pētniecības un inovācijas pamatprogrammu “Apvāršnis Eiropa”, nosaka tās dalības un rezultātu izplatīšanas noteikumus un atceļ Regulas (ES) Nr. 1290/2013 un (ES) Nr. 1291/2013 (OV L 170, 12.5.2021., 1. lpp.).

- (7) Nolīgums nosaka noteikumus un nosacījumus Fēru Salu iesaistei Savienības programmās asociētā dalībnieka statusā. Atbilstīgi nolīguma 3. pantam iesaiste Savienības programmās asociētā dalībnieka statusā notiek, pieņemot attiecīgus protokolus.
- (8) Saskaņā ar Padomes pilnvarojumu sarunas par Protokolu par Fēru Salu iesaisti 2021.–2027. gada pētniecības un inovācijas pamatprogrammā “Apvārsnis Eiropa” asociētā dalībnieka statusā noritēja vienlaikus ar sarunām par nolīgumu, un šis protokols ir nolīguma neatņemama daļa.
- (9) Tādēļ nolīgums būtu jāparaksta Savienības vārdā ar noteikumu, ka vēlāk tas tiek noslēgts.
- (10) Kamēr nav pabeigtas procedūras, kas ir nepieciešamas, lai nolīgums stātos spēkā, tas būtu jāpiemēro provizoriski, lai nodrošinātu nepārtrauktu sadarbību starp Savienību un Fēru Salām pētniecības, tehnoloģiju attīstības un inovāciju jomā, kā arī Fēru Salu dalību programmā “Apvārsnis Eiropa” no programmas paša sākuma,

IR PIEŅĒMUSI ŠO LĒMUMU.

1. pants

Ar šo tiek piešķirtas pilnvaras Savienības vārdā parakstīt Nolīgumu starp Eiropas Savienību, no vienas puses, un Fēru Salu valdību, no otras puses, par Fēru Salu dalību Savienības programmās ar noteikumu, ka minētais nolīgums tiek noslēgts.

Nolīguma teksts ir pievienots šim lēmumam.

2. pants

Padomes priekšsēdētājs norīko personu vai personas, kuras ir pilnvarotas parakstīt nolīgumu.

3. pants

Kamēr nav pabeigtas procedūras, kas ir nepieciešamas, lai nolīgums stātos spēkā, to piemēro provizoriski, ievērojot nolīguma 15. panta 2. punktu un ar nosacījumu, ka ir sniegti minētajā punktā prasītie paziņojumi.

4. pants

Šis lēmums stājas spēkā [tā pieņemšanas dienā].

Briselē,

*Padomes vārdā —
priekšsēdētājs*

TIESĪBU AKTA PRIEKŠLIKUMA FINANŠU PĀRSKATS

1. PRIEKŠLIKUMA NOSAUKUMS

Priekšlikums Padomes lēmumam par to, lai Savienības vārdā parakstītu un provizoriski piemērotu Nolīgumu starp Eiropas Savienību, no vienas puses, un Fēru Salu valdību, no otras puses, par Fēru Salu dalību Savienības programmās

2. BUDŽETA POZĪCIJAS

Ieņēmumu pozīcija (nodaļa/pants/postenis): 6 0 1 0 — “Apvārsnis Eiropa” —
Piešķirtie ieņēmumi

Attiecīgajam gadam budžetā paredzētā summa:

(tikai piešķirto ieņēmumu gadījumā):

Ieņēmumi tiks piešķirti šādai izdevumu pozīcijai (nodaļa/pants/postenis):

Viss pants 01.0101 (01.010101, 01.010102, 01.010103, 01.010111, 01.010112, 01.010113, 01.010171, 01.010172, 01.010173, 01.010174, 01.010176)

Visa nodaļa 01.02 (01.020101, 01.020102, 01.020103, 01.020210, 01.020211, 01.020212, 01.020220, 01.020230, 01.020231, 01.020240, 01.020241, 01.020242, 01.020243, 01.020250, 01.020251, 01.020252, 01.020253, 01.020254, 01.020260, 01.020261, 01.020270, 01.020301, 01.020302, 01.020303, 01.020401, 01.020402)

Budžeta pozīcija 20.XX — Eiropas Komisijas administratīvie izdevumi

3. FINANSIĀLĀ IETEKME

- ☐ Priekšlikumam nav finansiālas ietekmes
- ☐ Priekšlikumam nav finansiālas ietekmes uz izdevumiem, taču tam ir finansiāla ietekme uz ieņēmumiem
- ☒ Priekšlikumam ir finansiāla ietekme uz piešķirtajiem ieņēmumiem

Ietekme ir šāda:

(miljonos EUR, viena zīme aiz komata)

Ieņēmumu pozīcija	Ietekme uz ieņēmumiem ^{4, 5}	XX mēnešu periods, kas sākas dd.mm.gggg (attiecīgā gadījumā)	N gads
6 0 1 0	7,8	84 mēnešu periods no 01.01.2021.	1,1

Situācija pēc rīcības							
Ieņēmumu pozīcija	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027
6 0 1 0	1,1	1,1	1,2	1,1	1,1	1,1	1,2

(Tikai piešķirto ieņēmumu gadījumā ar nosacījumu, ka budžeta pozīcija jau ir zināma):

Situācija pēc rīcības							
Izdevumu pozīcija ⁶	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027
01.0101. pants un 01.02. nodaļa	1,1	1,1	1,1	1,0	1,1	1,1	1,1
20.XX	0,005	0,011	0,017	0,021	0,026	0,032	0,046

4. KRĀPŠANAS APKAROŠANAS PASĀKUMI

Saskaņā ar Līguma par Eiropas Savienības darbību (LESD) 325. pantu Komisija apkarot krāpšanu un citādu nelikumīgu rīcību, kas apdraud Savienības finanšu intereses. Līdz ar to krāpšanas novēršana un atklāšana ir visu Komisijas dienestu vispārējs pienākums, veicot ar resursu izmantošanu saistītas ikdienas darbības. Ar ES fondiem saistīta krāpšana īpaši negatīvi ietekmē Komisijas reputāciju un ES politikas īstenošanu.

⁴ Summām par gadiem jāatspoguļo aplēses, kuru pamatā ir 5. iedaļā definētā formula vai metode. Par pirmo gadu gada summu parasti maksā bez samazinājuma vai proporcionalitātes piemērošanas.

⁵ Norādītajām tradicionālo pašu resursu (muitas nodokļi, cukura nodevas) summām jābūt neto summām, t. i., bruto summām, no kurām atskaitītas iekasēšanas izmaksas 20 % apmērā.

⁶ Izmanto tikai tad, ja nepieciešams.

Jaunākā Komisijas stratēģija krāpšanas apkarošanai (COM(2019) 196) tika pieņemta 2019. gada 29. aprīlī un aizstāja 2011. gadā pieņemto stratēģiju. Tas ir politikas dokuments, kurā izklāstītas Komisijas prioritātes krāpšanas apkarošanā daudzgadu finanšu shēmas periodā no 2021. līdz 2027. gadam. 2019. gadā pieņemtās Komisijas stratēģijas krāpšanas apkarošanai (KSKA) galvenie mērķi ir šādi: 1) “vēl vairāk uzlabot izpratni par krāpšanas tendencēm, krāpnieku profiliem un sistēmiskiem neaizsargātības aspektiem saistībā ar krāpšanu, kas ietekmē ES budžetu” (datu vākšana un analīze); 2) “optimizēt krāpšanas apkarošanas koordināciju, sadarbību un darbplūsmas, jo īpaši starp Komisijas dienestiem un izpildaģentūrām” (koordinācija, sadarbība un procesi). Stratēģijai pievienots rīcības plāns, kas sastāv no 63 punktiem un ko principā pilnībā jāīsteno līdz 2021. gada beigām.

2019. gada KSKA pamatprincipi un mērķstandarti ir šādi:

- pilnīga neiecietība pret krāpšanu,
- krāpšanas apkarošana kā neatņemama iekšējās kontroles daļa,
- kontroles efektivitāte izmaksu ziņā,
- ES personāla profesionālā godprātība un kompetence,
- ES līdzekļu izlietošanas pārredzamība,
- krāpšanas profilakse, jo īpaši izdevumu programmu nodrošināšana pret krāpšanu,
- efektīvas izmeklēšanas spējas un savlaicīga informācijas apmaiņa,
- ātra labošana (ieskaitot izkrāpto līdzekļu atgūšanu un tiesas/administratīvos sodus),
- laba iekšējo un ārējo dalībnieku sadarbība, jo īpaši starp ES un atbildīgajām valstu iestādēm, kā arī starp visu ES attiecīgo iestāžu un struktūru departamentiem,
- efektīva iekšējā un ārējā saziņa attiecībā uz cīņu pret krāpšanu.

Nolīguma 9.–12. pants ietver detalizētus noteikumus par krāpšanas apkarošanas pasākumiem. Šie pasākumi jāpiemēro horizontāli, lai nodrošinātu ES finanšu interešu aizsardzību visās ES programmās vai darbībās, kas norādītas protokolos, ko Apvienotā komiteja var turpmāk pieņemt saskaņā ar nolīgumu par Fēru Salu iesaisti vairākās ES programmās vai darbībās asociētā dalībnieka statusā. Tie jāpiemēro arī attiecībā uz Fēru Salu iesaisti programmā “Apvārsnis Eiropa” saskaņā ar Protokolu par Fēru Salu iesaisti 2021.–2027. gada pētniecības un inovācijas pamatprogrammā “Apvārsnis Eiropa” asociētā dalībnieka statusā, jo šis protokols ir nolīguma neatņemama daļa un sarunas par to noritēja vienlaikus ar sarunām par nolīgumu.

Iepriekš minētie noteikumi (nolīguma 9.–12. pants) sniedz sīku informāciju par nepieciešamajiem aspektiem un procesiem un ļauj struktūrām, kas aizsargā ES finanšu intereses (Komisijai, kā arī OLAF, Eiropas Revīzijas palātai un EPPO), netraucēti pildīt savus uzdevumus. Īstenojot nolīguma protokolos norādītās programmas vai darbības, vienmēr jāizmanto tas pats princips — ES finanšu intereses ir jāaizsargā ar samērīgiem pasākumiem, tajā skaitā pasākumiem attiecībā uz pārkāpumu (arī krāpšanas) novēršanu, konstatēšanu, labošanu un izmeklēšanu, zaudētu, nepareizi izmaksātu vai nepareizi izmantotu līdzekļu atgūšanu un — attiecīgā gadījumā — administratīvu sodu uzlikšanu.

Saskaņā ar Finanšu regulu jebkurai personai vai subjektam, kas saņem Savienības līdzekļus, pilnībā jāsadarbojas Savienības finanšu interešu aizsardzībā, jāpiešķir nepieciešamās tiesības un piekļuve Komisijas, *OLAF* un Eiropas Revīzijas palātas darbiniekiem, kā arī jānodrošina, lai līdzvērtīgas tiesības piešķirtu trešās personas, kuras iesaistītas Savienības līdzekļu īstenošanā. Nolīguma 9. panta 4. punktā skaidri noteikts, ka pārbaudes un revīzijas var veikt arī tad, ja protokola piemērošana ir apturēta, nolīgums vairs netiek piemērots vai tas ir izbeigts.

Nolīgums nodrošina Eiropas Birojam krāpšanas apkarošanai (*OLAF*) iespēju veikt administratīvu izmeklēšanu, tajā skaitā pārbaudes un inspekcijas uz vietas Fēru Salu teritorijā, lai noteiktu, vai ir notikusi krāpšana, korupcija vai jebkāda cita nelikumīga darbība, kas ietekmē Savienības finanšu intereses.

Nolīgums nosaka, ka Fēru Salu iestādēm jāsadarbojas ar Eiropas Prokuratūru, lai tā varētu pildīt savu pienākumu izmeklēt noziedzīgus nodarījumus, kas skar Savienības finanšu intereses, veikt kriminālvajāšanu pret vainīgajiem un to līdzdalībniekiem un saukt tos pie atbildības, kā to paredz Eiropas Parlamenta un Padomes 2017. gada 5. jūlija Direktīva (ES) 2017/1371 par cīņu pret krāpšanu, kas skar Savienības finanšu intereses, izmantojot krimināltiesības.

Nolīgumā ir paredzēts arī iedarbīgs mehānisms, kura mērķis ir nodrošināt Fēru Salu teritorijā tādu Komisijas lēmumu un Eiropas Savienības Tiesas spriedumu un rīkojumu izpildi, kas pieņemti saistībā ar prasījumiem, kuri izriet no programmas.

5. CITAS PIEZĪMES

Fēru Salu finansiālo ieguldījumu visās ES programmās aprēķina, izmantojot nolīguma 6., 7. un 8. pantā aprakstīto metodi. Attiecībā uz Fēru Salu finansiālo ieguldījumu programmā “Apvārsnis Eiropa” korekcijas mehānisma un automātiskās korekcijas mehānisma piemērošanas tehniskie aspekti sīkāk aprakstīti Protokola par Fēru Salu iesaisti 2021.–2027. gada pētniecības un inovācijas pamatprogrammā “Apvārsnis Eiropa” asociētā dalībnieka statusā 5. pantā un protokola I pielikumā. Finansiālā ieguldījuma modelis, ko piemēro programmai “Apvārsnis Eiropa”, atšķiras no visām citām ES programmām, jo tas paredz automātiskas korekcijas mehānisma izmantošanu (saskaņā ar Programmas “Apvārsnis Eiropa” regulas 16. pantu).